

ПРАВО СРОДНИКА ДА САЗНАЈУ ЗА УЗРОК СМРТИ УМРЛОГ ПАЦИЈЕНТА

Др Ивана Стојановић*

Сажетак: У овом раду аутор анализира право и дужност утврђивања узрока смрти пацијента у поступку обдукције. Законом је предвиђено кад је обдукција обавезна и ко има право и дужност да захтева да се обдукцијом утврди узрок смрти пацијента. Чланови породице преминулог пацијента имају право да сазнају узрок смрти умрлог лица и да захтевају да се изврши обдукција. Чланови породице преминулог пацијента имају право да сазнају узрок смрти умрлог лица и кад здравствена установа пропусти да изврши обавезну обдукцију и о резултату обдукције не обавести сроднике. Здравствена установа која пропусти да изврши обавезну обдукцију и утврди узрок смрти пацијента који је умро у болници одговара за штету због незаконитог и неправилног рада, без обзира да ли постоји лекарска грешка или не.

Кључне речи: медицинско право, права пацијената, право на информисаност о узроку смрти, обавезна патолошка обдукција.

1. Поштовање људских права, у која спадају и права пацијената, представља не само етичку, већ и законску дужност медицинског особља и медицинске установе која је предвиђена прописима о здравственој заштити Републике Србије.¹ Спектар

* Специјалиста патолог, Институт за патологију Клиничког центра – Ниш Република Србија

¹ „Службени гласник Републике Србије”, бр. 107/05; „Службени гласник Републике Српске“, бр. 106/09.

пацијентових права формулисан је у одредбама чл. 25-40. Закона о здравственој заштити Републике Србије.² У низу права која припадају пацијентима, између осталог, спада и право на информисаност и право на увид у медицинску документацију.

Право на информације и на обавештење припада, пре свега, самом пацијенту. Ово пацијентово право је последица права на живот и телесни интегритет и представља израз права сваког лица на самоодлучивање и пристанак на лечење и интервенције. Сваки пацијент има право да добије информацију о стању свог здравља, евентуално дијагностификованој болести, предстојећем лечењу и видовима лечења. Право пацијента да буде обавештен о дијагнози, о прогнози која се тиче његове болести, медицинском лечењу и алтернативним методама лечења, предуслов је за остваривање низа пацијентових права и његов пуноважан пристанак на предложен медицински третман.

Праву на информисаност и на обавештење пацијента одговара дужност здравственог радника. Лекар, као здравствени радник, дужан је да пацијента обавести о постављеној дијагнози, исходу и прогнози болести, медицинским мерама које треба предузети, њиховом трајању, циљевима, користима и последицама, могућим ризицима, дејству и евентуалним последицама прописане медикаментозне терапије. Ова законска дужност може изостати само у одређеним ситуацијама: кад је пацијент у несвесном стању, кад је пацијент пословно неспособан, кад постоји озбиљна опасност да ће обавештење знатно нашкодити пацијентовом здрављу, кад је пацијент већ упознат са ризицима медицинског захвата из претходних медицинских интервенција или кад је сам пацијент лекар или медицински стручњак.

² Закон о здравственој заштити републике Србије предвиђа као права пацијената: право на доступност здравствене заштите; право на информације; право на обавештење; право на слободан избор; право на приватност и поверљивост информација; право на самоодлучивање и пристанак; право на увид у медицинску документацију; право на тајност података; право пацијената над којим се врши медицински оглед; право на приговор; право на накнаду штете.

Право на информисаност и на обавештење редовно има сам пацијент, а изузетно и члан његове породице. Кад по оцени лекара саопштавање дијагнозе, предложене терапије, њених ризика и последица може знатно нашкодити здрављу пацијента или кад је немогућно да лекар своју дужност испуни обавештавањем самог пацијента, законом је предвиђено да се обавештење може дати члану породице.³

И право на увид у медицинску документацију, коју је медицинска установа дужна да уредно води⁴, припадају, пре свега, самом пацијенту. Право на увид у медицинску документацију поред самог пацијента, имају и друга лица. Уколико је пацијент новорођенче или малолетник, право увида у медицинску документацију имају његови законски заступници – родитељи одн. старатељ. Исто право има и старатељ лица коме је одузета пословна способност. Поред тога, и чланови породице имају право на увид у медицинску документацију свог блиског сродника, ако су ти подаци од значаја за њихово лечење или за остваривање неких њихових права.⁵

Блиски сродници имају право на увид у медицинску документацију не само за живота пацијента, већ и у случају његове смрти. Они имају право да сазнају за узрок смрти уколико је пацијент преминуо у здравственој установи⁶ која је, по закону, дужна да обави обавезну обдукцију.⁷

³ Видети одредбу чл. 28. ст. 6. Закона о здравственој заштити Републике Србије одн. чл. 22. Закона о здравственој заштити Републике Српске.

⁴ Медицинска документација се уредно води да би се пратили ток болести и лечења, да би се омогућило праћење и доказивање да је медицински поступак прописно обављен и ради евентуалног откривања и доказивања лекарске грешке.

⁵ Одредбом чл. 29. Закона о здравственој заштити Републике Српске предвиђено је да надлежни доктор мора да саопшти податке о здравственом стању пацијента пунолетном члану породице чак и кад пацијент није дао пристанак за саопштавање података који се тичу његовог здравственог стања ако је то неопходно ради избегавања здравственог ризика члана породице.

⁶ Министарство за људске услуге Владе Јужне Аустралије публиковало је брошуру *«Процес болничке аутопсије – информације за породицу и пријатеље»* која је преведена и на српски језик.

⁷ Видети одредбу чл. 115. Закона о здравственој заштити Републике Српске.

Непотпуно, недовољно, неблаговремено или закаснило обавештење⁸ и информисање пацијента и других лица која имају право да буду обавештена представља противправну радњу, чија је последица одговорност за накнаду евентуалне штете.

2. Утврђивање узрока смрти физичког лица врши се путем обдукције.⁹ Обдукција је регулисана посебним законским одредбама и правилима медицинске струке, јер се овом медицинском процедуром¹⁰, којом се врши отварање и расечање леша у циљу обављања прегледа да би се утврдио узрок смрти, процена болести или озледе која је евентуално постојала код умрлог лица, нарушава право на заштиту тела после смрти и интегритет леша преминулог лица, а тиме и право на људско достојанство и после смрти. Зависно од тога, шта је циљ обдукције и ко је захтевао да се изврши аутопсија, разликују се патолошка и судско-медицинска обдукција.¹¹

Судско медицинска обдукција се врши у судско-медицинској пракси у циљу судско-медицинског вештачења, било у фази откривања кривичног дела, било у фази утврђивања одговорности окривљеног за учињено кривично дело.

Патолошка обдукција се врши ради откривања обољења

⁸ Обавештење се даје усмено, у току разговора са лекаром, или писмено, на посебном извештају или на посебном формулару, који пацијент, кад је потребна његова сагласност, потписује.

⁹ У литератури се као синоними за обдукцију (лат. *obducere* = отварати) користе и термини секција (лат. *secare* = сећи) и аутопсија.

¹⁰ Обдукција је доста дуго представљала једини метод откривања узрока смрти. Овај метод је у току средњег века црква строго забрањивала. Половином 18. века јавили су се први радови у којима су анализирани поједини органи и њихове дисфункције које су изазване болестима, а касније су, захваљујући напретку науке, развијени методи микроскопске анализе биопсијског материјала. Немачки патолог Rudolf Virchow, својим афоризмом „*omnis cellula e cellula*“, поставио је теорију по којој је узрок болести у основним јединицама људског организма – у ћелијама, тако да су тиме постављени основи за развој цитолошких анализа.

¹¹ Патолошка и судско-медицинска обдукција су медицинске процедуре које се разликују не само по специјалности лекара који их врше, већ и по техници по којој се оне спроводе.

умрлог лица као узрока његове смрти. Током обдукције, лекар-патолог врши макроскопску анализу тако што визуелно прегледа сва ткива и органе умрлог лица.¹² Из оних ткива и органа који су захваћени болешћу, патолог узима узорке ради касније микроскопске анализе. На основу резултата добијених макроскопском и микроскопском анализом патолог доноси коначан закључак о узроку смрти и болестима које су довеле до ње¹³, као и о осталим болестима од којих је преминуло лице боловало у току живота.¹⁴

Патолошка обдукција има контролне, превентивне, научно-истраживачке и педагошко-едукативне циљеве. Она, пре свега,

¹² Тело умрлог лица се отвара резом на глави, грудном кошу и абдомену да би се органи могли извадити и прегледати.

¹³ Научници су пре неколико година почели да примењују метод компјутерског скенирања како би убрзали процес аутопсије и обезбедили бољи увид у узроке фаталних повреда. Метод “виртуелне” аутопсије користе увелико користе шведски и швајцарски патолози, а користе га и патолози у америчкој војсци. Процес виртуелне аутопсије има одређене предности, али и недостатке. Виртуелна аутопсија је ефикаснија од стандардне обдукције, јер приликом овакве аутопсије нема крви, визуелизација олакшава да се утврди емболија или види пут крварења, да се тачно класификују инфекције, као и да се касније уради само циљана биопсија уместо о отварања читавог тела. Она може да помогне патолозима да анализирају лешеве лица чије религиозно убеђење искључује инвазивне методе на лешу. Технологија снимања која се користи омогућава не само да се дигитални снимци сачувају, као доказ, већ и да се медицински стручњаци упознају путем снимака виртуелне аутопсије са најинтересантнијим случајевима у медицини, а посебно у судској. Према подацима из литературе, америчка војска, почев од јануара 2005.г. користи виртуелне аутопсије у циљу боље заштите војника, јер скенови омогућавају медицинским истраживачима да виде ситне фрагментације костију које су изазване рањавањем, тако да се ти подаци користе приликом израде заштитних оклопа за војску. Недостаци виртуелне аутопсије су у томе што она не омогућава да се открије тровање, узроци смрти као што су инфекције или срчане сметње, не пружа информације о важним факторима којима се одређује време смрти, а представља и изузетно скупу методу, због опреме која се користи (магнетна резонанца и томограф), тако да није корисна за рутинске обдукције, јер код већине природних смрти додатни трошкови виртуелне аутопсије нису неопходни.

¹⁴ Дијагноза о узроку смрти уписује се на латинском и српском језику и са одговарајућом шифром.

омогућава контролу рада медицинских радника и медицинских установа. Патолошка обдукција омогућава да се на индиректан начин открију стручне грешке у лечењу.¹⁵ Упоредивањем клиничких и обдукционих налаза може се добити прави увид у тачност постављене лекарске дијагнозе и утврдити обим евентуалне лекарске грешке. Патолошком обдукцијом се открива постојање разних инфективних болести тако да она омогућава констатацију и превенцију епидемија. Научно-истраживачки циљеви обдукције остварују се кроз биопсију ткива узетих у току обдукције и публикавање радова о уоченим болестима у циљу унапређења дијагностичких, профиластичких и терапеутских поступака и разјашњавања узрока и настанка болести, док се педагошко-едукативни циљеви остварују у процесу медицинског образовања.

3. Према законским одредбама, обдукција може да буде обавезна, кад се врши по службеној дужности и кад се врши на захтев сродника преминулог лица, који на тај начин остварују своје право на информисаност и на обавештавање.

Обавезна обдукција се врши, према изричитом законском пропису, ради утврђивања узрока смрти и проверавања постављене дијагнозе или поступка лечења, у следећим случајевима:

1) ако је пацијент умро у здравственој установи кад није утврђен узрок смрти;

2) ако је лице умрло пре истека 24 сата од почетка лечења у стационарној здравственој установи

3) ако је смрт наступила у току дијагностичког или терапеутског поступка;

4) кад је новорођенче умрло у здравственој установи одмах након рођења или током лечења;

¹⁵ Према одредбама Закона о здравственој заштити Републике Србије, стручна грешка представља несавесно лечење, занемаривање професионалних дужности у пружању правне заштите, непридржавање или непознавање утврђених правила и професионалних вештина у пружању здравствене заштите које доводе до нарушавања, погоршања, повреде, губитка или оштећења здравља или делова тела пацијента. Стручна грешка се утврђује у посебном поступку који се води пред надлежним органом лекарске коморе, као и у поступку редовне и ванредне провере квалитета стручног рада здравственог радника.

- 5) када је то од посебног значаја за заштиту здравља грађана или када то налажу епидемиолошки или санитарни разлози;
- 6) ако то захтева доктор медицине који је лечио умрло лице;
- 7) кад то захтева доктор медицине одређен за утврђивање узрока смрти који је у радном односу у општини, односно граду;
- 8) кад то захтева надлежни суд;
- 9) кад то захтева члан уже породице умрлог лица.

Обавезна патолошка обдукција се, према одредбама Закона о здравственој заштити Републике Србије, врши по службеној дужности из контролних или превентивних разлога, или на захтев лекара који је лечио преминулог пацијента.¹⁶

Здравствена установа, без обзира да ли је државна или приватна, дужна је да обавезном патолошком обдукцијом утврди узрок смрти пацијента који је преминуо у здравственој установи у којој се налазио ради лечења или ради пружања дијагностичког или терапеутског поступка.

Лекар који је лечио преминулог пацијента има право да захтева да се изврши обдукција. Захтев лекара који је лечио пацијента има посебан значај уколико је био у питању тимски рад лекара различитих специјалности. Тимски рад лекара различитих специјалности који је у савременој медицинској пракси и неопходан и нужан може да проузрокује и стручне грешке појединог лекара у тиму који је обављао поступке у оквиру своје струке и специјалности и које у току заједничког рада, за живота пацијента, нису могле да буду отклоњене.

Уколико је лекар-патолог био члан стручног конзилијума и учествовао у раду стручног лекарског тима који је лечио пацијента, и он има право да захтева да се изврши обавезна патолошка обдукција, иако лекари – специјалисте-патолози непосредно не у

16 Захтев лекара који је лечио пацијента има посебан значај уколико је био у питању тимски рад лекара различитих специјалности. Тимски рад лекара различитих специјалности који је неопходан може да проузрокује и стручне грешке појединог лекара у тиму који је обављао поступке у оквиру своје струке и специјалности и које у току заједничког рада, за живота пацијента, нису могле да буду отклоњене.

учествују у лечењу, већ само својим стручним знањем помажу у постављању дијагнозе.

Патолошка обдукција, кад она није обавезна по службеној дужности, могућна је само на тражење сродника и то из круга уже породице.

Закон о здравственој заштити не предвиђа који круг лица спада у чланове уже породице преминулог лица. Пошто се, према правним експертима за медицинско право код нас, чији је најеминентнији представник проф. др Јаков Радишић¹⁷, правила медицинског права не налазе се искључиво у правним прописима који су посвећени специјално медицинској делатности и њеним посленицима, већ су расејани по многим законским текстовима који припадају различитим гранама права, као што су уставно, кривично, грађанско, управно, породично, радно, социјално, међународно и процесно, одговор на питање ко су чланови уже породице који имају право да захтевају да се изврши обдукција треба, по природи ствари, потражити у Породичном закону.

Међутим, ни Породични закон Републике Србије не дефинише породицу, нити одређује ко чини ужу породицу. У правној литератури се наводи¹⁸ да, иако Породични закон не дефинише породицу, он има у виду нуклеарну (ужу) породицу кад регулише права и дужности у оквиру породице, која обухвата само родитеље и њихову децу, као и да су из ове породице искључени побочни сродници. Проф. Поњавић, исто тако, наводи да, према свим одлукама Суда у Стразбуру, породицу чине два конститутивна елемента: постојање животне (фактичке) заједнице лица везаних браком или ванбрачном заједницом и постојање сродства (крвног или грађанског). Пошто су брачна и ванбрачна породица изједначене, јер брак није више једини основ породице, чланови уже породице би, свакако, били, родитељски пар (брачни супружници и ванбрачни партнери) и њихова деца или само лица која су везана

¹⁷ Видети: Ј. Радишић – Медицинско право у свету и код нас, *Правни информатор*, 2008.

¹⁸ З. Поњавић – *Породично право*, Крагујевац, 2007, стр. 38.

сродством.¹⁹

Пошто се правила о ужој породици, према правним писцима, искључиво односе на њихова породична права, а не и на лична права или на права из домена медицинског права, можда би појам „члан уже породице“ требало нешто шире тумачити све док сам закон не отклони ову дилему. Осим тога, пошто у Србији нису још увек легализоване истополне заједнице, строго узев, право да се захтева обдукција не би припадало лицима која заједнички живе у породичној заједници.

У Закону о здравственој заштити Републике Србије, исто тако, нема ни одредбе о томе да ли сродници могу, кад се ради о обавезној обдукцији која се врши по службеној дужности, да изразе своје противљење или да саопште вољу преминулог лица које се за живота противило да се врши обдукција после његове смрти. Овакво законско решење, предвиђено несумњиво у јавном интересу, очигледно није у складу са правима преминулог, одн. са правима његових сродника да заштите његово право на достојанство и телесни интегритет.

Сродници имају право да траже да се изврши обдукција, јер она може да омогући да се утврде генетски поремећаји, што може да буде од посебног значаја за поједине чланове породице преминулог лица и за њихово будуће здравствено стање. Осим тога, сазнање да се евентуално ради о природној смрти, а не о болести, може да буде од значаја и за психичко стање чланова породице и да им помогне да лакше преболе смрт свог сродника. Кад се ради о обдукцији која треба да се изврши на захтев сродника, потребно

¹⁹ Околност да Закон о здравственој заштити не предвиђа који круг лица спада у чланове уже породице може да изазове проблеме у пракси поводом тумачења, а самим тим и до неуједначене праксе или чак до ускраћивања или негирања права. Интересантно је да је у брошури коју је издала Влада Јужне Аустралије предвиђен круг лица која имају право да траже или дају сагласност да се врши обдукција. Захтев за обдукцију могу да ставе одређена лица по тачно утврђеном редоследу: брачни супружник, син или ћерка старији од 18 година, брат или сестра старији од 18 година. Уколико је умрло лице новорођенче или дете, захтев за обдукцију могу да ставе: родитељ, сестра или брат старији од 18 година и старатељ детета.

је да буду консултовани и други сродници да би се, евентуално, сазнало да ли се преминуло лице, из различитих разлога, за живота противило да се пост мортем врши аутопсија, или се томе други сродници из круга уже породице изричито противе. Трошкове обдукције која се врши на захтев сродника сnose они сами.

Противљење обдукцији представља израз права на телесни интегритет и права на поштовање достојанства личности. Противљење обдукцији које је изражено у току живота мора да буде поштовано осим кад се ради о обавезној обдукцији. Пошто се ради о императивним законским нормама, воља лица у питању нема значај. Уколико се ради о обавезној обдукцији, може се поступити супротно жељи преминулог лица или супротно вољи његових сродника. У случају да постоје и захтев за обдукцијом и противљење да се она изврши, постоји спорна ситуација коју здравствена организација сама не може да реши, осим кад је захтев за обдукцијом сродника мотивисан његовим настојањем да се открију евентуални генетски поремећаји или постојање неке преносиве болести, што је од значаја за само лице које захтева да се обдукција изврши.

4. Према одредбама Правилника о начину и поступку за утврђивање времена и узрока смрти, за обдукцију леша као и за поступање са одстрањеним деловима људског тела²⁰, обдукција се врши најраније након дванаест сати од времена кад је утврђена смрт. Обдукција се врши у обдукционој сали, а само у изузетним случајевима и у другој просторији у којој су обезбеђени хигијенски и санитарни услови.

Породица има право да после извршене обавезне обдукције буде обавештена о узроку смрти лица умрлих у здравственој установи и да неизвесност у погледу узрока смрти не траје неуобичајено дуго. На тај начин се, с једне стране, омогућава сродницима да остваре своја права, а с друге стране, то налажу и етички принципи.

Уколико здравствена установа, обавезном патолошком об-

²⁰ *Службени гласник Републике Србије*, бр. 9/99 и 10/99.

дукцијом не утврди узрок смрти преминулог пацијента и о томе благовремено не обавести његове сроднике, она одговара, због повреде законске дужности, због свог противправног понашања. Пропуст ове врсте представља противправни поступак који је, према схватању Врховног суда Србије, довољан за заснивање одговорности здравствене установе за накнаду штете, без обзира да ли је смрт пацијента проузрокована лекарском грешком или не, јер је пропустом здравствене установе повређено право сродника да сазнају за узрок смрти преминулог лица.²¹

5. Иако је обдукција најдрагоценији извор података о правом узроку смрти, било да се ради о болести која се не може излечити или зауставити, о погрешној дијагнози²², здравственом поремећају који није уочен, пропусту у лечењу или о неодговарајућем лечењу, мада је законом јасно предвиђено у којим случајевима је она обавезна, у животу су честе ситуације да обдукција изостаје иако то не иде у прилог ни лекарима²³, ни здравству, ни медицинској науци, ни породици преминулог лица. Томе, свакако, доприноси околност да нема довољно лекара – специјалиста-патолога, осим у већим градовима у којима постоје медицински факултети или у већим здравственим установама.

У пракси постоји много случајева у којима је изостала или заобиђена обавезна патолошка обдукција, иако је требало да по службеној дужности буде утврђен узрок смрти, тако да су и лекари, и установа и породица, а понекад и јавност, ускраћени за тачне

²¹ Видети решење Врховног суда Србије, Рев. 1000/06 од 14. септембра 2006.г., објављено у: *Избор судске праксе*, 7-8/08, стр. 65.

²² Одређени број нетачних дијагноза, који се открива током патолошке обдукције, постоји свуда у свету, чак и у најелитнијим клиникама. Одређени проценат погрешних дијагноза је неизбежан услед недовољне обучености лекара, неодговарајуће или застареле опреме, лоше организације посла, непредвидивог тока болести, појаве компликација, доприноса самог пацијента итд. Могућност да настане лекарска грешка је саставни део професије. Међутим, да би се оне свеле на најмању могућну меру, постоји законска дужност лекара да целог живота уче и усавшавају се.

²³ Као анегдота, међу лекарима се прича да су лекари једини „пацијенти“ патолога, јер могу да провере њихове дијагнозе и оцене њихов рад.

податке о узроку смрти.²⁴ Уколико здравствена установа, међутим, пропусти да обавезном обдукцијом утврди узрок смрти, ради се о незаконитом и неправилном раду за који она треба да одговара, према општим принципима о одговорности. Сваки медицински случај у којем није све јасно треба да буде подвргнут обавезној патолошкој обдукцији. Пропуштање да се обави обавезна патолошка обдукција представља незаконит, неправилан и несавесан рад, што повлачи одговорност за штету здравствене установе. Околност што право да захтевају обавезну патолошку обдукцију припада и сродницима преминулог лица, не искључује дужност здравствене установе да обавезном патолошком обдукцијом утврди узрок смрти пацијента који је преминуо у здравственој установи. О томе се недавно недвосмислено изјаснила и судска пракса.²⁵

Пропуштање да се обави обавезна патолошка обдукција ради утврђивања узрока смрти лица које је било стационарирано у здравственој установи је околност која представља деликтно понашање које повлачи њену одговорност, јер медицинска установа није поступала онако како је предвиђено законом и како то професионални стандарди налажу.

²⁴ Видети нпр. дневни лист “Политика” од 11.8.2008.г. У чланку “Бели мантили понекад завијају у црно”, аутор С. Милошевић пише о грешкама у лечењу у једној домаћој здравственој установи које су откривене захваљујући обдукцији која је на тражење родбине извршена. Аутор наводи да у Србији не постоје прецизни подаци о томе колико се годишње начини лекарских грешака, јер се код нас грешке ретко пријављују, као и да такве ситуације нису својствене само за нашу средину. У Америци се годишње, према проценама, догоди 15 милиона лекарских грешака, од којих сто хиљада доведе до фаталног исхода.

²⁵ Видети решење Врховног суда Србије, Рев. 1000/06 од 14. септембра 2006.г., објављено у: *Избор судске праксе*, 7-8/08, стр. 65.

*Dr Ivana Stojanović, A Medical Doctor, Specialist for Pathology
Institute for Pathology, Clinical Center – Niš*

*MEMBERS OF THE FAMILY AND THEIRS RIGHT TO FIND OUT
THE CAUSE OF DEATH OF A PATIENT*

Summary

In this paper, the author analyzes the right and duty of determining the cause of death of a patient in the procedure of autopsy.

The law regulates circumstances in which autopsy is obligatory, and who has the right and duty to request autopsy to be performed in order for the cause of death of a patient to be determined.

Members of the family of a late patient have the right to find out the cause of death of a dead person and request autopsy to be performed. Members of the family of a late patient have the right to find out the cause of death of a dead person even if the health institution fails to perform the obligatory autopsy and inform the relatives about the results of the autopsy. The health institution that fails to perform the obligatory autopsy and determine the cause of death of a patient who died in hospital is responsible for the damage caused by illegal and irregular work, no matter whether there is a doctor's mistake or not.

Key words: Medical Law, the right of a patient, the right to find out the cause of death of a dead person, the obligatory autopsy

